

	1	2	3	4	5	6	7		
8	9	10	11	12	13	14	15		
	16	17	19	20	21	22	24		
		18				23			
47	25	26	27	28	29	30	31	32	
	48	34	36		39	41	43	45	50
46	33	35	37	38	40	42	44	49	51

zpravodaj

ZÁŘÍ 1994

CENA 2,50 Kč

VDÁVÁ OBEČNÍ ZASTUPITELSTVO BÍLOVICE NAD SVITAVOU

Volby? Ano, budou letos.

Čas běží a funkční období stávajícího obecního zastupitelstva, obecní rady, starosty i zástupce starosty se pomalu blíží ke konci. Letos v listopadu budeme volit novou obecní správu, možná že v menším počtu členů.

Před zhruba čtyřmi lety jste nám, vážení spoluobčané, dali ve volbách svoje hlasy a pověřili jste nás správou obce. Sluší se proto, abychom Vám složili, jak se říká, účty. Protože ne všichni jsou ochotni navštěvovat veřejná zasedání obecního zastupitelstva, kde se pravidelně hodnotí činnost obecní rady a připravuje program další práce, dokonce mnozí bohužel nejsou ochotni si přečíst ani „Zpravodaj“, považujeme za vhodné shrnout v tomto příspěvku, co se v uplynulém období podařilo udělat a co je ještě rozpracováno.

V žádném případě se nejedná o přesný účetní výčet s uvedením finančních nákladů, ale pouze o souhrnný velmi stručný přehled. Vždyť například „plynofikace obce“ se vyjádří dvěma slovy, ale kolik tato jediná věc vyžadovala úsilí a práce, to dovede posoudit jen málo lidí.

Rekonstrukce komunikace na Komenského ulici.

Foto: B. Zlámal

1. Boh. Trnka, 2. Novotný, 3. Em. Olejníček, 4. Jan Zlámal, 5. Jos. Procházka, 6. Ferd. Trnka, 7. Vojt. Sklenář, 8. Vil. Luska, 9. Lin. Olejníček, 10. C. Richter, 11. Ant. Špatný, 12. Jos. Kozel, 13. Pilát, 14. Ant. Nesrsta, 15. Otm. Blaža, 16. Hyn. Olejníček, 17. K. Švehla, 18. R. Švehla, 19. Jos. Tepera, 20. Ben. Olejníček, 21. Ant. Kartous, 22. K. Slezák, 23. K. Slezák ml., 24. Vil. Petlach, 25. Flor. Sméjkal, 26. Al. Kala, 27. Ant. Haramách, 28. Jan Kartous, 29. And. Olejníček, 30. Vojt. Tepera, 31. Fr. Dohnal, 32. Mart. Bezrouch, 33. K. Švehla ml., 34. Jan Svoboda-Cišař, 35. Jul. Petlach, 36. Leop. Trnka, 37. Ben. Dohnal, 38. Leop. Trnka, 39. Fr. Olejníček, 40. Jan Olejníček, 41. K. Trnka, 42. Jan Svoboda, 43. Fr. Tesař, 44. Fr. Havlásek, 45. Jar. Smrčka, 46. K. Hlaváč, 47. Fr. Svoboda, 48. Ant. Svoboda, 49. Fr. Koudelka, 50. Vl. Svoboda, 51. Boh. Tepera.

Přehled co bylo uděláno a dokončuje se:

1. Plynofikace obce.
2. Plynofikace kotelny ZŠ a MŠ, obecní hospody a kulturního domu.
3. Přístavba jídelny a tělocvičny ZŠ.
4. Zhotovení sedlové střechy nad přístavbou ZŠ ve školním dvoře.
5. Sedlová střecha nad budovou MŠ.
6. Ordinace obvodní a dětské lékařky v budově ZŠ.
7. Rehabilitační a rekondiční ortopedické středisko v budově MŠ.
8. Rozšíření vodovodu na Tábořského návrší, Fügnerově nábřeží, Hradisku a Nivkách.
9. Stavba vodovodního přivaděče a vodojemu na Hradisku.
10. Výstavba čistírny odpadních vod.
11. Kanalizace z Jiráskovy ulice na ČOV.
12. Propojení kanalizace z družstevních domů přímo na ČOV.
13. Propojení kanalizace z ul. S. K. Neumanna přímo na ČOV.
14. Likvidace černých skládek na břehu Svitavy.
15. Oprava márnice na hřbitově.
16. Oprava a rekonstrukce osvětlení.
17. Výstavba pekárny a zřízení obchodu na Havlíčkově ulici.
18. Zajištění rozvozu obědů důchodcům.
19. Schodiště v ul. Sv. Čecha.
20. Chodník od kostela ke schodům k nádraží.
21. Schodiště od Jednoty do Trávníků.
22. Chodník na Nivky.
23. Chodník na Havlíčkově ulici.
24. Kabelová televize.
25. Úprava návsi a prostranství před kulturním domem.
26. Generální oprava ulic Komenského a Sv. Čecha.
27. Úprava a oprava budovy obecního úřadu.

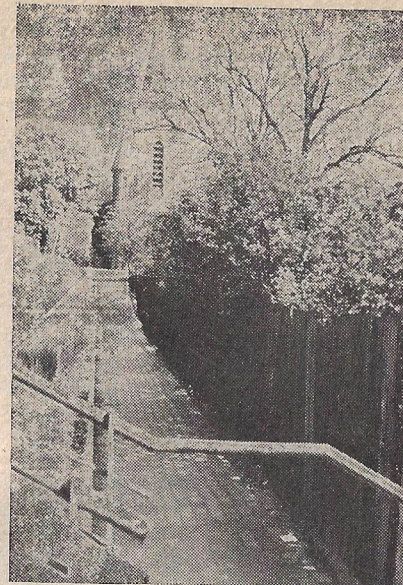
Ani se nechce věřit, že se podařilo uskutečnit tolik důležitých staveb, které se týkají bezprostředně života všech občanů. Výsledkem je podstatně čistší ovzduší v Bílovicích, kde v zimním období, vlivem inverze a topení nekvalitním uhlím docházelo často až k nedýchatelnému prostředí. Zásobování vodou je z veřejného vodovodu, který už pokrývá 3/4 zastavěné plochy Bílovic. Voda v něm je z březovského přivaděče a má tu nejvyšší kvalitu, která daleko převyšuje průměrnou kvalitu vody v městě Brně. Z těchto důvodů chtělo už několik podnikatelů zřídit v Bílovicích výrobu sodovek, ale nebylo k tomu bohužel vhodné dostatečně velké místo.

Podařilo se s velkým úsilím udržet i sociální výpomoc starým a sociálně slabým občanům formou jednorázových finančních příspěvků a zajištěním rozvozu obědů.

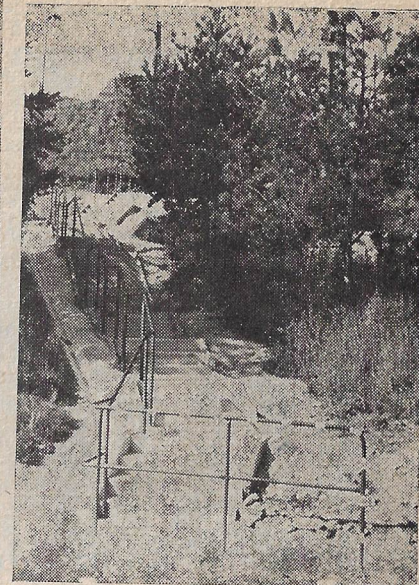
Nakonec i úprava místních komunikací, chodníků, schodišť a různých uliček neupadla v zapomenutí a tam, kde jsou hotovy všechny inženýrské sítě, se už začalo. V ulicích Sv. Čecha a Komenského probíhá generální rekonstrukce vozovky a obě ulice by měly být po dokončení ukázkou, jak chceme, aby vypadaly celé Bílovice.

Při skládání účtu a ukončení celé etapy, kterou tvoří uplynulé čtyřleté volební období, musí být vnitřní pocit, že všichni dělali podle svých možností maximum pro splnění celého díla. Obecní zastupitelstvo spolu s obecní radou tento pocit má, protože bylo vykonáno vše z toho, co se udělat dalo. Je potřeba si uvědomit, že se jedná o období, kdy v rámci transformace hospodářství došlo ke snížení až zrušení dotací, byly problémy s privatizací a s všeobecným nedostatkem financí.

Z těchto důvodů překvapuje postoj některých občanů, kteří trvají, že plynofikace zatím nijak výrazně nepomáhá ke zlepšení ovzduší, pitná voda, že je špatná, je špatné osvětlení, velká rozkopanost a chaotické budování.

Nové schodiště od nákupního střediska do Trávníků. Foto: B. Zlámal

Nový chodník od kostela ke schodišti k nádraží. Foto: B. Zlámal

Je na ostatních, aby posoudili jaká je skutečnost. Je potřeba, aby se občané vyjádřili a podali konstruktivní náměty, protože jejich postoj bude důležitým vodítkem pro nové zastupitelstvo po listopadových volbách.

Náměty pro další volební období:

Jedno volební období končí a druhé začíná, mezníkem jsou listopadové volby. Odstupující zastupitelstvo si přeje, aby se ve slibně započatém díle pokračovalo, aby i noví zástupci, kteří přijdou po volbách, měli alespoň nanačeno, v čem a jak pokračovat. Proto v další části předkládáme stručný přehled, který by mohl sloužit jako podklad pro volební program politických stran v Bílovicích a vlastně celé obce.

Předpokládáme, že v diskusi u kulatého stolu dojde k doplnění a upřesnění tak, aby se předložené téze staly jednotícím elementem, který budou podporovat všechny místní politické subjekty i ostatní občané. Jedině tak budeme moci i v dalším období společnými silami dosáhnout úspěchu.

Pro příští volební období vidíme jako hlavní témata:

- úprava cest a komunikací;
- kanalizace;
- sociálně zdravotní péče, především o staré lidi;
- pomoc mladým manželstvím a rodinám s dětmi;
- řešení nezaměstnanosti.

Návrh volebního programu 1994—1998:

1. Vybudování chodníku od Jednoty k ul. Sv. Čecha, který bude proveden z bezpečnostních důvodů mimo těleso silnice.
2. Rekonstrukce komunikace na Nivky.
3. Úprava Jiráskovy ulice.
4. Cesta na Polanku.
5. Kanalizace z Polanky přes potok Melatín a Žižkovu ulici s připojením na ČOV.

6. Dokončení kanalizačního sběrače na Husově ulici.
7. Dokončení kanalizace Jiráskova — větev B.
8. Další rozšíření zdravotní sítě — tj. ordinace druhého zubního lékaře, odborná ordinace oční, případně ušní a krční, podpora při budování lékárny.
9. Udržení a rozšíření rozvozu obědů pro staré lidi.
10. Zahájení pečovatelské služby se zaměřením na stavbu penzionu pro staré občany.
11. Podpora mladých manželství a rodin s dětmi.
12. Spolupráce s úřadem práce při snižování nezaměstnanosti.
13. Tvorba pracovních příležitostí v obci podporou podnikání.
14. Zahájení výstavby rozšíření ČOV a kanalizačního sběrače na Havličkově ulici.
15. Rozšíření telefonní ústředny a nový telefonní rozvod v obci.
17. Zlepšení systému likvidace odpadů a příprava místní skládky.
18. Zajištění stálé služebny policie.
19. Spojení s Brnem místní dopravou.
20. Rozšíření stravování ve školní jídelně pro občany.
21. Úprava středu obce.
22. Generální oprava lávky přes Svitavu včetně nátěru.

**Za obecní radu
ing. Boh. Polášek**

Hodnocení svozu domovního odpadu v I. pol. 1994

Ve Zpravodaji prosinec 1993 byli občané podrobně seznámeni s novou organizací svozu domovního odpadu v r. 1994. Tato nová organizace byla vyvolána plynifikací obce a snahou v maximální míře dát občanům možnost, aby platili podle toho, kolik odpadů vyprodukují. V současné době jsou dva základní postupy svozu odpadů:

1. Popelnice označené žlutou nálepkou jsou vyvezeny pouze tehdy, když mají růžovou známku v ceně 15 Kč. Tyto známky budou platné pro celý rok 1994.
2. Popelnice označené zelenou nálepkou jsou vyváženy pravidelně po celý rok za poplatek 536 Kč s tím, že v průběhu roku může dojít k úpravě ceny.

Občané měli možnost volby jednoho nebo druhého způsobu, to co je pro ně vhodnější, ale je nutno se rozhodnout hned na počátku roku, nejpozději do 30. ledna.

Předpokládáme, že uvedený postup je vhodný pro naše podmínky, občané si na něj už zvykli a proto přináší užitek. Ke dni 3. 5. 1994 bylo prodáno 4655 kusů visaček a občané si podle potřeby přikupují další. V této souvislosti je potřeba upozornit, že okresní úřad, ref. životního prostředí přísně dbá na zajištění likvidace domovního odpadu a proto bude vyžadovat příslušný doklad o likvidaci odpadu a proto bude vyžadovat příslušný doklad o likvidaci odpadu od těch občanů, kteří nepoužívají popelnice. Jedná se o domácnosti kde není zaplacený pravidelný svoz popelnice za 536 Kč/rok, ani není zakoupen příslušný počet visaček za 15 Kč/kus.

Zdůrazňujeme, že pro svoz a likvidaci domovního odpadu jsou nevhodnější popelnice, protože jakýkoliv jiný způsob je podstatně dražší.

Obecní úřad připravuje, že v podzimních měsících zajistí jednorázový:

1. Sběr starého papíru.
2. Sběr ojetých pneumatik.
3. Sběr podlahových krytin a asfaltové lepenky.

Připravte si tyto odpadní materiály k organizovanému jednorázovému sběru, abyste se zbavili i odpadů, které se velmi obtížně likvidují.

Obecní úřad

K výročí zakladatele bílovického Sokola

Bylo by nevděčné, kdybychom nevzpomněli zakladatele bílovického Sokola, prof. Josefa Pokory, který se narodil před 120 lety, 21. února r. 1873 v Tišnově.

V rodišti chodil do měšťanské školy a v letech 1887—1891 studoval na brněnském C. k. ústavu ke vzdělávání učitelů, požívaje stipendia 400 zlatých. 1. září 1891 byl prozatímním učitelem na dvoutřídní obecné škole v Bílovicích. Dne 18. 11. 1893 byl prohlášen způsobilým k samostatnému úřadu učitelskému na školách obecných a k výpomocnému vyučování svého katolického vyznání a o rok později se stal definitivním podučitelem.

Dne 24. 2. 1899 byl Pražskou zkušební komisí pro učitelství tělocviku na školách středních a ústavech učitelských uznán způsobilým k vyučování tělocviku na českých školách středních a ústavech učitelských, jakož i na ústavech pro dívky.

Profesor Josef Pokora.

Odchovanec brněnského Sokola záhy poznal, že se bílovická mládež po vchození obecné školy dál nevzdělává, holduje pití, karbanu a rvačkám i umínil si, že se pokusí přivést ji k práci ušlechtilé, že ji obeznámí se sokolskými ideály, probudí v ní zájem o otázky národní a že v Bílovicích založí Sokol.

Před sto lety začal cvičit s omladinou na Drábkově louce v lukách a v roce 1894 napsal žádost na C. k. okresní hejtmanství o povolení Sokola, ale protože byl učitel, nemohl ji podepsat.

Žádost byla zamítnuta, avšak teprve třetí zásluhou JUC. Hynka Bulína (po letech byl prezidentem Advokátní komory moravské v Brně) byla příznivě vyřízena.

Dne 17. února 1895 zahájil v Janákově hostinci ustavující valnou hromadu a promluvil o účelu jednot sokolských. Byl zvolen náčelníkem a v této činnosti setrval do odchodu na reálku do Nového Města na Moravě. do 1. března 1902.

Mladý učitel při cvičení předčítal články o úkolech, směru a síle sokolstva, přednášel na námět z českých dějin, připravoval veřejná a pochodová cvičení, besídky a sokolské večírky, nacvičoval divadla a vedl mužský pěvecký kroužek.

Řekl: „Nebýt Sokolem jen pro čapku a červenou košili, ale pod ní musí pláti plamen horoucího nadšení a lásky k vlasti.“

V jeho snaze jej podpořil tchán Josef Tepera i jeho švagr ing. arch. Jan Flora a učitel Josef Kozlík, tehdy v Bílovicích jediná česká inteligence, v obci velmi vážená, usilující o povznesení malé vyletní zaostalé dědiny.

Oženil se Annou Teperovou, dcerou řídicího učitele Josefa Tepery, a bydlel nejprve u Vojtěcha Taranzky, na Dědině v č. 24 a později u Martina Kalody — u Vavřinců — Komenského ul. č. 55.

Lidé tenkrát pracovali těžce, žili ustaraně, po sousedsku, žili spolu klidně. Šzil se s občany i s prostředím. Bílovice měl rád, v roce 1920 se sem opět vrátil a v letech 1921—1924 byl starostou Sokola. Vyučoval na II. české

státní reálce v Brně na Křenové, roku 1924 odešel natrvalo do Brna a později přednášel na univerzitě estetiku tělesné výchovy.

Zahynul při bombardování Brna 15. dubna 1945.

Prof. Josef Pokora si zaslouží, aby ho v Bílovicích nebylo nikdy zapomenuto. Za jeho vytrvalou, obětavou a poctivou práci, která v těžkých chvílích přinášela obci tolik úspěchů, s vděčností na něho vzpomínají poslední pamětníci a sokoli.

Miloslav Procházka

K 100. výročí založení bílovické Tělocvičné jednoty Sokol

Koncem minulého století byla malá bílovická dědina hezkým milým zákoutím malé Moravy. Skrytá návršími ležela v pěkné přírodě v údolí řeky, obklopena krásnými bohatými lesy, od jara do podzimu hojně navštěvovaná turisty a výletníky, především brněnskými Židy a Němci, jejichž hlas se často rozléhal v přírodě i v dědině.

Společenský, kulturní a spolkový život v obci nebyl lidé, se nescházeli k práci pro národ. Prací zedření, ustaraní a těžkému životu přivyklí lidé šli ve šlepičích dědů a otců, aniž by tušili, že se jejich poměry někdy změní.

Po roce 1890 se v bílovické škole sešli učitelé Josef Tepera, Josef Pokora a Josef Kozlík a vytrvale a trpělivě probouzel vesničany z dlouhého spánku, ze staleté poroby k národnímu uvědomění.

Mladý učitel Pokora si umínil, že se pokusí v Bílovicích, ohrožených našemu národu zhoubným duchem mezinárodnostním, přivést mládež pod prapor sokolský.

V roce 1893 začal cvičit s omladinou na Drábkově louce v lukách, ale mládež svedená lichými řečmi mezinárodních soudruhů, nechtěla rozumět myšlence sokolské a přestala cvičit. Učitel docházel do mateřské jednoty brněnské, František Kartous na jeho radu do jednoty obránské a podle jeho příkladu jej zakrátko následovalo asi osm hochů. Učitele podpořili v jeho úsilí správce školy nadučitel Tepera a místní školní rada.

V roce 1894 hoši navštívili v Obránech veřejné cvičení a po návratu učitele z prázdnin ho požádali, aby napsal žádost o povolení k založení Sokola. Učitel nemohl žádost podepsat, proto ji podepsali rolník František Kartous a kolář Josef Svoboda. Žádost poslal na okresní hejtmanství starosta Rostislavovy župy, brněnský právník dr. Peregrin Fiša. Žádost byla však zamítnuta a zásluhou JUC. Hynka Bulína byla teprve po třetím podání, dne 9. ledna 1895 příznivě vyřízena.

Prof. Pokora po 25 letech ve vzpomínkách napsal: „V různých obcích, zvláště kolem Brna, kde hydra nepřátelská otrávený dech svůj šířila, povstaly jednoty sokolské, by meze kladly zhoubnému červu hlodajícímu na slovanské lípě naší.“

Ustavující valná hromada se konala 17. února 1895 v Janákově hostinci za účasti představenstva obce, brněnských bratří, učitelů, občanů a chasy za nadšení, jásotu a zpěvu. Schůzi zahájil Josef Svoboda a promluvil učitel Pokora o účelu jednot sokolských, jednatel Moravskoslezské obce sokolské Hynek Bulín o významu jednot sokolských a jednoty bílovické zvláště, pak jednatel Župy Rostislavovy MUDr. Václav Bartoníček, starosta židenického Sokola František Krčmář, místonáčelník husovické jednoty Tomáš Berka a další.

Zvoleni byli: Josef Kozlík - starostou, František Dohnal - místostarostou, Josef Pokora - náčelníkem, do výboru Josef Tepera, Jan Janák, Albert Kokrda (jednatel), Josef Svoboda (pokladník), František Vacek, Vilém Matoušek a náhradníci Jakub Taranza a Jan Olejníček. Bílovicím a brněnsť činovníci navštívili po schůzi starosta obce Václava Taranza a Hynek Bulín ho požádal o přízeň mladé jednotě.

První veřejné cvičení se konalo 14. července 1895 v pěkném, tichém prostředí, na pokraji hustě zalesněného údolí, na Pastvě louce v Nových sadech. Obecní letní výčep, myslivna a vily v údolí ještě nestály. Cvičilo 26 borců ve třech družstvech; na hrazdě, skok a na bradlech a cvičící se vystřídali na všech náradích. Družstva vedli Josef Pokora, Jakub Taranza a Karel Němec. Prosná se cvičila podle hudby Karla Šebora a nástup byl v Ušákově. Návštěva byla četná a veřejné cvičení přineslo jednotě značný morální a hmotný úspěch. Občané viděli chlapce poprvé ve slavnostním kroji, ale starí práci mladým mařili a učitele kritizovali.

V roce 1894 měla jednota 20 činných a 16 přispívajících členů a 13 žáků. Ženy se věnovaly kulturní činnosti, dorostenci cvičili od roku 1895 a 7. 12. 1913 se ustavil dámský odbor; ženy, žáci a žákyně začali cvičit až v roce 1914. První náčelníci byla zvolena 3. 1. 1915 sestra Wanková.

Od roku 1893 se cvičilo na Drábkově louce v lukách, na pozemku od Ševčíkových (dům ještě nestál) po Bandochovo a od podzimu 1894 do května 1895 u Janáků „za vodou“. Hostinský potřeboval sál pro zábavy letních hostů, Němců a Židů. Sokoli museli odejít a na přímluvu Josefa Tepery cvičili od podzimu 1895 do října 1907 ve škole. Školní tělocvična byla adaptována na další učebnu a od listopadu 1907 do března 1908 se cvičilo ve Svobodově hostinci a od dubna do října v lese. V roce 1909 se cvičovalo na školním cvičišti, v roce 1910 ve stolařské dílně Františka Šurého, v letech 1911—1912 opět na školním cvičišti a v zimě 1912 v bytě Františka Matějčka.

V létě roku 1913 Sokol půjčil Jaroslavu Svobodovi — Harovi bezúročně tři tisíce korun na opravu sálu (o adaptaci se nejvíce zasloužili ing. arch. Jan Flora), v listopadu se do tělocvičny nastěhoval a zůstal v ní do otevření budovy v září 1927. V roce 1915 byl sál od 29. ledna do konce září obsazen vojskem a cvičilo se v Časnýři — v Havlíčkově ulici, v soustružnické dílně JUDr. Vítězslava Randuly.

Život Sokola nebyl vždy radostný, byl i pln starostí a smutku, býval těžký. Tělocvičná jednota byla malá, měla však účast na významných sokolských, a národních slavnostech i událostech. Z činnosti jednoty si připomeneme: Roku 1895 účast při svěcení praporu bratrské jednoty brněnské a Národní slavnosti v Brně; roku 1897 župní slet ve Slavkově; 12. června 1898 v Brně slavnost k stému výročí narození Františka Palackého, slet ve Valašském Meziříčí a zájezd do Hodslavic; r. 1899 uvítání členů ČOS v Moravském Krasu, slet Horácké župy v Třebíči, župní slet v Husovicích a jmenování učitele Josefa Kozlíka starostou a učitele Josefa Pokory náčelníkem Sokolské župy krále Jiřího. Roku 1900 jmenování Josefa Kozlíka nadučitelem ve Vomicích; roku 1902 odchod Josefa Pokory na reálku do Nového Města na Moravě a účast členů v krojích při svěcení hřbitova v Bílovicích. Roku 1904 jmenování Josefa Tepery, Josefa Kozlíka, Josefa Pokory a Viléma Matouška čestnými členy bílovického Sokola, slavnost 10-letého trvání jednoty v Bílovicích, župní cvičení Sokolské župy krále Jiřího v České Třebové. Roku 1905 župní slet v Blansku, 2. října účast při manifestaci za druhou českou univerzitu a 4. října při pohřbu dělníka Františka Pavlíka z Ořechova, který byl proboden na prahu Besedního domu v Brně. (Pohřební průvod vyšel od nemocnice „U svatě Anny“ a rozloučení se zúčastnilo přes šedesát tisíc osob; promluvil: augustinián P. Tomáš Šilinger, dr. Ladislav Pluhař, dr. Alois Pražák a jiní.)

V roce 1907 skvěle veřejné cvičení za účasti 57 krojovaných bratří, ženy a dorost v národních krojích. Bílovice zdraví nadšené sokoly; v Praze — V. všesokolský slet. Roku 1909 slavnost ve prospěch vídeňského Spolku Komenského a slet ve Vyškově. Dne 4. září 1910 slavnost předání sokolského praporu. Byl pořízen z darů letních hostů a vyšivala jej Berta Florová se svojí sestrou Marií Teperovou. V roce 1912 padesáté výročí Tělocvičné jednoty pražské, VI. všesokolský slet a první slet Slovanského sokolstva. Roku

1913 převedení jednoty do župy Rostislavovy, slet v Moravské Ostravě; Rudolf Těsnohlídek členem bílovického Sokola.

Dne 28. června 1914 slet v Králově Poli, po zprávě ze Sarajeva o atentátu na následníka trůnu náhle ukončený. 5. července ve chvílích politického napětí veřejné cvičení za účasti 1 300 osob (v Břlovicích první pouť); 26. července mobilizace a v neděli 2. srpna odjezd chlapců do války.

15. října 1914 členská schůze; cvičitelský sbor a zábavní kroužek zahájily činnost. Cvičilo se, pořádaly se přednášky, čajové večírky, promítaly se světelné obrázky, hrála se divadla, pro děti loutková, chodilo se na procházky, na vranovskou pouť, do lesa, na Skalky, na Šumberu a na Gerhátky, jezdilo se na lodičkách a „ve Volšičkách“ bývalo společné koupání. Iniciátorem byl vzdělávatel Rudolf Těsnohlídek; člensvo neustále vybízelo k práci a jeho zásluhou činnost jednoty za války neustala.

3. ledna 1915 bylo vzpomenuáno prvních padlých bratrů — Františka Blatného a Jana Svobody. Téhož roku 10. října se konalo na Ostrůvku odhalení pomníku obětem války a za účasti asi 300 občanů a školní mládeže promluvil Těsnohlídek na heslo „Kupředu zpátky ni krok“; plakaly vdovy i děti, rozplakali se všichni. O vánocích roku 1915 se nadílka pro děti nekonala, byla drahota a bída. Válka pokračovala, přibývalo starostí; činnost Sokola sledovali a úřadům zprávy sdělovali brněnští Němci, hlavně letní hosté. Rudolf Těsnohlídek a Josef Pokora byli udáni pro šíření poplašných zpráv a student Gustav Šurý pro členství v Sokole. Řídící učitel Josef Tepera byl dvakrát disciplinárně vyšetřován kvůli řeči při odhalení pomníku a v den výročí narození císaře. Sokolovna a dílna dr. Vítězslava Randuly byly zabrané vojskem a bylo nařizováno, aby se konal vojenský výcvik mládeže v tělocvičně. Někteří členové byli pokutováni dvaceti korunami pro volání Nazdar a Sokolu byla udělena důtka pro pěni písně „Kde domov můj?“ Letní hosté, rada Hypoteční banky Martin Zeissel a tajemník Městského divadla Bondy udali u C. k. hejtmanství sestry protože nosily velezrádné národní a slovácké kroje. Dostaly od hejtmana Schöna sprostou důtku a byly donuceny podepsat revers, že nebudou národní kroje více nosit. Sokolská beseda nebyla povolena a veřejné cvičení bylo zakázáno.

Sokol byl udán pro nemravnost a zpěv zakázaných písní; nacvičovala se Štolbova veselohra „Ach ta láska“. Na udání npor. Kozy musel být sundán z čelní stěny nápis „Co Čech to Sokol“. Bratři byli na hejtmanství vyšetřováni pro urážku vlasteneckých citů a redaktor Těsnohlídek z téhož důvodu u Zemského soudu. Byly úředně zakázány společné vycházky, protože obtěžovaly letní hosty. Jaroslav Trnka byl pro činnost v Sokole povolán k vojenskému, ač byl služby neschopen a s ním i Otmar Blaža; Jaroslav Trnka se z vojny nevrátil. Hejtmanství důtklivě vyzývalo k účasti na válečné půjčce.

Horlivý vzdělávatel Rudolf Těsnohlídek převzal roku 1916 ještě povinnost jednatelskou a vybízelo členstvo ke svornosti a spolupráci. Dne 25. června byla župní vycházka na Říčky a 1. listopadu bylo vzpomenuáno padlých za značné účasti. Cvičení nebylo přerušeno a na valné hromadě 14. ledna bylo přítomno 10 bratrů, 14 sester, 4 žáci, 5 žaček a 1 host.

Těsnohlídek ve zprávě napsal: „Hrstka nás tu zbyla a naše sokolská lícha vypadá jako role, které přelétlo krupobití. Když jsme se loni sešli, opouštěla mne všechna naděje, že se znovu setkáme. Vytrvali jsme a díky budoucím bude vašim údělem. Zachovejte naši drahou jednotu v květu. Budiž vám studnicí vody živé, v době žně smrti.“

Roku 1917 se mladí sokoli semkli kolem vzdělavatele, říkali si „nezvedenci“ a pořádali divadelní večery, besedy a vycházky. Toho roku se rozhořely ohně na paměť smrti nejvěššího Čecha M. Jana Husa.

Těsnohlídek napsal: „Překonané počáteční protiventství, semknutí v jeden šik, dočkali jsme se času, kdy bylo možno volněji oddechnout. Hrstce nás pozůstalých kyne ještě hodně nesnázi, avšak věřím pevně bratři a sestry, že

po tom všem co je za námi, neustoupí už nikdo, že nikdo nezhřeší lehkomyšlností a nedbalostí.

Přečkali jsme noc hrůzy a tmy, v které jedinou hvězdou nás vedoucí, byla nám sokolská čest. Nechtěli jsme se dáti zahanbiti. Červánky nového rána se objevují, mají barvu krve, ale za nimi vstává slunce. Nikoli strach noci, nýbrž chlad jitřní námi zachvívá. Bděme, budme na stráži, abychom nezmeškali uvítání svůj den. Buďte ve své čistotě neporušitelní a čistí jako paprsek.“ (Tyrš.)

Dne 5. ledna 1918 spisovatel Alois Jirásek byl jmenován čestným členem Bílovic a Těsnohlídek v příležitosti jeho 70-tých narozenin dne 20. 8. 1921 připomněl, že je členem i bílovického Sokola. Sokolská jednota sehrála Jiráskovo drama Vojnarku, z jejího podnětu byl založen místní odbor Českého srdce; instituci založila spisovatelka Ludmila Svobodová.

Na Ostrůvku byly 1. listopadu vysázeny lípy na paměť M. Jana Husa, Jana A. Komenského, Tomáše G. Masaryka, prezidenta USA Th. W. Wilsona a padlých bílovických občanů. Dne 28. října a 19. prosince (20. 12. návrat prezidenta Masaryka do vlasti) se u Prachařů konaly slavnosti za spoluúčasti spolků — promluvil Rudolf Těsnohlídek.

Za války bylo na vojnu povoláno 66 bratrů a 10 dorostenců, nevrátilo se 6 a doma zůstalo 12 bratrů a 25 žen.

Dne 12. ledna 1919 se konala valná hromada za přítomnosti 90 členů a 115 hostů. Schůzi zahájil Karel Švehla st. a řídil předválečný starosta Fr. Matějčíček. Promluvil: Josef Pokora — vzpomněl bratřích legionářů, pak Josef Kozlík, ing. arch. Jan Flora — vyslovil dík a uznání bratru Těsnohlídkovi, za brněnskou jednotu MUDr. Václav Bartoníček, který připomněl slova P. Aloise Slováka: „Bez kázně, pořádku a sokolství není svobody.“

Byli zvoleni: starostou František Matějčíček, místostarostou Anděloslav Olejníček, náčelníkem Jan Kartous, náčelnicí Marie Švehlovou a vzdělavatelem Rudolf Těsnohlídek. Obec darovala Sokolu pozemek na stavbu sokolovny, 10. srpna 1919 se konalo veřejné cvičení — poprvé na vlastním cvičišti — a tělocvičná jednota započala toho času nový život a novou éru svého bytí.

Učitelé Josef Pokora, Josef Kozlík a Josef Tepera, ing. arch. Jan Flora, Rudolf Těsnohlídek, jejich odchovanci aj. se zasloužili, že se bílovický Sokol po léta řadil mezi nejlepší venkovské jednoty na Brněnsku.

V roce stého výročí založení Sokola v Bílovicích na bývalé bratry a sestry vděčně vzpomínají poslední pamětníci a tělocvičné jednotě přejí, aby Sokol u nás opět vzlétl a hodně vysoko.

Miloslav Procházka

V bílovické dědině před 100 lety

Dne 5. června roku 1960 jsem pobesedoval s Karlem Němcem v zahrádce u jeho domu v Havlíčkově ulici a Karel Němec vyprávěl:

„Narodil jsem se v roce 1875. Za mého mládí sokoli cvičili na Drábkově louce v lukách, kde dnes stojí hasičské skladiště, Ševčíkova hospoda a domy až k Bandouchovým. Cvičilo se také ve škole a kromě učitele Josefa Pokory býval cvičitelem i František Kartous, bratr Antonína Kartouse.“

Cvičilo se na hrazdě, na bradlech a pak skok — nejprve však na hrazdě. Prostrná se cvičila bez hůlek a teprve později s tyčemi. Měl jsem v družstvu Hynka Olejníčka a Jana Kartouse, pozdějšího náčelníka a starosty Sokola. Při prvním veřejném cvičení v roce 1895 byl jsem vedoucím jednoho družstva. První veřejné cvičení se konalo pod kaštanu na Pastvě louce, ale obecní letní výčep tehdy ještě nestál.

Sokolí a hasiči si vzájemně pomáhali.

Taneční zábavy bývaly na Dědině v obecní hospodě u Václava Taranzy a mája stávala před hospodou nebo v zahradě. Jednou o hodech jsem byl stárkem a se mnou Antonín Špatný, Arnošt Moser a Ludvík Kartous. Zábavy se také pořádaly v Čertovce a tance se nacvičovaly na Polance u lesa, kde dnes stojí hájenka.

V neděli dopoledne bývalo někdy cvičení a odpoledne se šlo na zábavu nebo na výlet. Do hospody se chodilo k Janákům, na Dědinu k Taranzům a do Spolku, a také se pilo v Uličkách u Halamů. Byla zde malá kapela a hráli v ní mladí i starší: Petlach, Brychta, Vacek, můj otec a jiní. O muzice se chasa namazala a pak se porvala, nejčastěji s Obranskými.

Při odvozech bylo ze šestnácti sokolů odvedeno 14 chlapců a majitel mlýna dal každému viržinku a všem bečku piva.

Na jednom výletě jsme skákali v pytlicích a byla to velká legrace. Pořadatel měli na boru prapor, ten jsme sebrali a schovali a dostali jsme bití.

Ve škole nás učil učitel Pernica a naučili jsme se trochu číst a počítat; často jsme museli klečet.

Za Rakouska se chodilo volit do Křtin. Florián Dohnal se jednou pohádal se svým bratrem, protože nebyli stejného smýšlení.

U Pastvě louky měl uplavat dřevěný most a aby neuplavál, lidé sypali do pytlů kamení a kladli je k mostu. Mlynářští tovaryši odešli pak do Spolku, kde pili, hráli a zpívali, nebylo mně tehdy ani 20 roků.

Silnice do Řícmanic vedla kolem Randulových (vila ještě nestála) a na Řícmanické byla bažiska a chodníček. Kozlův dům byl poslední a teprve později stavěli Svoboda—Codáš a jiní. Na stavbě silnice pracovaly i děti, sotvaže vyšly školu tloukly kamínky. Lesní cestu do Řícmanic dělal hajný Blažík. Lidé byli celý den na nohách, do práce se chodilo pěšky a přes tunely se světly.

Pracoval jsem na Starém Brně a u Židů jsem cínoval vojenské kotle a pro vojáky menážku. Na prvního máje se pracovalo, ale muzika už hrála, 1. máj se slavil.“

Miloslav Procházka

Ze vzpomínek

Před 71 lety — 12. srpna 1923 sehrál divadelní odbor Sokola, v Melatíně pod strání, u potoka na Kalodově - Vavřincově louce své první divadlo v přírodě — drama bratří Mrštíků Maryšu.

V hlavní roli vystoupila členka Sboru moravských učitelek Anděla Nasková, Francka hrál Jan Naske, Lízala Rudolf Prachař a Vávru František Voleňa.

Bylo to první a zároveň poslední divadlo Sokola v přírodě, v krásném ovzduší, na pokraji idylického údolí tehdy jednoho z nejhezčích zákoutí naší dědiny. Sešlo se mnoho bilovických sousedů, mládeže i děti a bylo nemálo radosti i uznání.

Téhož roku uvedl Sokol v sále u Svobodů Blodkovu operu V studni. Dílo nastudovala a Verunu zpívala Anděla Nasková, úlohy Vojtěcha a Lidunku vytvořili Jan Naske a členka Sboru moravských učitelek Marie Fenorová a představitelem Janka byl Rudolf Prachař. Od roku 1895 dramaticky soubor dosáhl tehdy největších úspěchů.

Starostou sokolské jednoty byl prof. Josef Pokora, vzdělavatelem Josef Tesař a předsedou ochotníků Rudolf Prachař.

Zanícení divadelní ochotníci připravili svým příznivcům mnoho radostných chvil a starí pamětníci na ně dosud nezapomněli.

Miloslav Procházka

Jak rostly Bílovice

Nejcharakterističtější údajem, který ukazuje růst obce je počet domů a počet trvale žijících obyvatel. Byť pojem dům, (později upřesněno na trvale obydlený dům) se v průběhu uplynulého století výrazně v našich představách měnil. Leckteré dnešní „chaty“ (objekty rodinné rekreace) jsou úplnými paláci proti dřívějším rodinným domkům. A to ať posuzujeme vzhled, rozsah nebo vybavenost objektu. Proto od roku 1960 uvádíme již také počet bytů. Všechny uvedené a další skutečnosti musíme mít na paměti, chceme-li srovnávat objektivně uveřejněná čísla. (Např. nenávratné nebo bezúročné půjčky na adaptace domů při vzniku nové bytové jednotky nebo naopracování bytů pro nevýhodnost pronajímání bytů v minulosti apod.)

Nicméně zjišťujeme, že největší stavební ruch je soustředěn do období před první světovou válkou a potom ve dvacátých letech našeho století. V těchto desetiletích přibývalo kolem stovky domů a asi 400 obyvatel. Ve dvacátých letech to nebyly jen jednotlivé domy, ale celé ulice a Bílovice se začaly z údolí rozrůstat na kopce. V té době také vznikla sokolovna s pravidelně hrajícím kinem a stala se tak novodobým společenským a kulturním střediskem.

Snad později se nám podaří formou výstavek zrekonstruovat územní a stavební vývoj naší obce po jednotlivých staletích od 18. století po současnost. Jistě to budou zajímavá ohlédnutí.

Dnes tedy jen srovnávací tabulku za poslední uplynulé století:

Rok	domy (trvale obydlené)	obyvatelé	byty
1880	122	832	
1890	150	919	
1900	185	1 087	
1910	270	1 414	
1921	298	1 846	
1930	422	2 214	
1940	503	nezjištěno	
1950	541	2 410	
1960	546	2 455	749
1970	569	2 219	689
1980	572	2 253	794
1991	627	2 044	863
(554 trvale obydlených)		(trvale obyd. 778)	

Jiným údajem, který nezachycuje změny obyvatelstva přistěhováním a odstěhováním, je porovnání počtu zemřelých a narozených trvale bydlících obyvatel. (Zrušením domovské příslušnosti a zavedením jednotného státního občanství pozbyl právního i faktického významu pojem domovská obec.) Drobné nepřesnosti mohou vznikat také tím, že v Bílovicích se již žádné děti nerodí — jen v porodnicích. Stejně tak řada občanů odchází na stáří k dětem mimo obec, do domovů důchodců nebo umírá v nemocnicích. Při sestavení následující tabulky jsme se snažili v míře co nejvíce možné eliminovat tyto skutečnosti.

Při pohledu do tabulky na počty zemřelých vidíme, že v poválečných letech již neovlivňovaly úmrtnost výrazně faktory nějakých bromadních úmrtí v důsledku epidemií. Počet zemřelých v roce 1945 se nám nepodařilo zjistit, ale pravděpodobně se výrazně nelišil od jiných let i když Bílovicemi přešla fronta a v období asi 14 dnů bylo léčení pro civilní obyvatelstvo méně dostupné.

Na počtu narozených dětí vidíme dva výrazné vrcholy: 55 narozených dětí v roce 1946 bylo výrazem radosti z osvobození a touhy po novém svobodném životě a v roce 1978 bylo 42 narozených dětí odrazem sociálních opatření pro podporu rodin s dětmi.

Rok	úmrť	nar.	Rok	úmrť	nar.	Rok	úmrť	nar.
1945	—	25	1961	25	19	1979	31	22
1946	27	55		Ø úmrtnosti 70,4		1980	34	18
	(60 do pohraničí)			2 439 obyv.			1. 11. - 2253 obyv.	
1947	25	44	1962	36	31		(1059 M, 1194 Ž)	
	celk. obyv. 2 400		1963	34	27	1981	39	24
1948	19	35	1964	30	22	1982	35	26
	celk. obyv. 2 412		1965	22	35	1983	33	19
1949	16	25	1966	27	25	1984	45	29
	2 410 + 150 TRN		1967	22	36	1985	27	19
1950	17	16		Ø úmrtnosti 72,5		1986	36	23
	2 410 + 140 nem.		1968	30	24	1987	33	22
1951	16	20	1969	31	21	1988	25	17
1952	22	34	1970	28	30	1989	32	32
1953	15	28	1971	28	29	1990	37	23
1954	23	22	1972	26	31	1991	25	35
1955	19	38	1973	26	36		2044 obyv.	
1956	27	31	1974	31	35		(952 M, 1092 Ž)	
1957	21	29	1975	24	28	1992	30	19
1958	24	32	1976	36	26	1993	26	16
1959	28	22	1977	36	36	1994	21	9
1960	28	20	1978	41	42		do 30. 6. 1994	

Při porovnávání obou údajů pozorujeme, že do roku 1950 převážně převyšuje počet narozených nad zemřelými a od roku 1979 do současnosti naopak počet zemřelých je mnohem vyšší než počet narozených dětí. (S výjimkou roku 1991).

Tato skutečnost vede k zamyšlení celospolečenskému o tom, zda generace synů a vnuků zajistí spokojený život generaci otců a dědů i otazníky místního významu např. naplnění a provoz mateřské i základní školy a jejich budov, stravování a péče o staré občany, kapacita místního hřbitova a podobně.

Bořivoj Nejezchleb

Redakce položila 4 otázky politickým stranám

1. Má vaše strana zastoupení v současném obecním zastupitelstvu a koho?
2. Jaká je činnost současného obecního zastupitelstva z pohledu vaší strany?
3. Jak se připravujete na blížící se komunální volby?
4. S jakým programem půjdete do voleb?

Odpovědi KDU—ČSL na položené otázky:

1. KDU—ČSL má v současném obecním zastupitelstvu 3 zástupce:
  - Jarmila Kozlová — předsedkyně kontrolní komise
  - Arnošt Huňar — člen OZ
  - ing. Bohumír Polášek — zástupce starosty.
2. Činnost obecního zastupitelstva hodnotíme jako velmi úspěšnou. Mimo investiční akce, které již nyní z velké části plní svoji funkci, tj. ozdravení ovzduší, dodávka kvalitní vody a zlepšení odkanalizování, podařilo se úspěšně vyřešit dostavbu bytového domu na Polance. Vysoce si ceníme a hodnotíme citlivou a systematickou činnost v oblasti sociální.
3. Pro příští volby se snažíme získat kandidáty, kteří by zodpovědně pracovali po celé volební období, pomáhali v dalším rozvoji obce a tak prezentovali politické zaměření KDU—ČSL.
4. Náš volební program je pokračovat v dalším budování v oblasti zlepšení životního prostředí a sociálních potřeb občanů.

**Za KDU—ČSL
Oldřich Farsa**

Odpovědi LSNS na položené otázky:

1. Liberální strana národně sociální v Bílovicích nad Svitavou je v současném volebním období zastoupena v obecní zastupitelstvu paní Olgou Uhrovou. Jmenovaná zastává mimo členství v zastupitelství i funkci předsedkyně kulturní rady. Dříve byla i předsedkyní komise sociálně zdravotní. V obou funkcích se plně osvědčila a pracovala velmi obětavě celé období.
2. Současná činnost obecního zastupitelstva je projednávána na členských schůzích naší strany. Z pohledu zpráv a výsledků práce, která je v obci viditelná, hodnotíme činnost obecního zastupitelstva kladně.
3. Blížící se komunální volby jsou v současnosti pro naši stranu ve stádiu příprav a stálého výběru vhodných a k práci pro obec ochotných občanů. Při této příležitosti vyzýváme občany, kteří v nastávajícím období by se chtěli podílet na řízení obce a byli by ochotni kandidovat za LSNS, aby se přihlásili.
4. S jakým programem půjdeme do voleb? Odpověď je zcela přesná — dokončit všechny rozestavené akce ze stávajícího funkčního období — dokončení plynofikace, dobudování kanalizačního systému, úprava místních komunikací, provedení úpravy středu obce, což jsme navrhovali již do volebního programu pro stávající období. Přes několikeré urgencye našeho zástupce, nebylo toto dosud realizováno.

Naším přáním je, aby tak jako v tomto funkčním období bylo vykonáno mnoho prospěšné a užitečné práce, bylo pro nové volební období zvoleno takové zastupitelstvo, které bude úspěšně navazovat, ale bude se i více věnovat životnímu prostředí, aby zmizelo všechno to, co nepřispívá k pěknému vzhledu Bílovic.

**Za ZO LSNS
Jiřina Skalníková**

Odpovědi KSČM n položené otázky:

Vážení spoluobčané,

končí volební období roků 1990—1994. Toto volební období považujeme za jedno z nejdůležitějších v naší obci. Akce v oblasti výstavby, uskutečňované v tomto volebním období a to je třeba si připomenout, byly připravované dřívější NF za spoluúčasti politických a zájmových organizací. Je nutno si uvědomit, že značná část akcí byla projektově a finančně zabezpečena, případně zahájena ještě před listopadem 1989. Zásahu na uskutečnění má nynější představenstvo obce, celý obecní úřad, obecní zastupitelstvo a některé komise, v jejímž středu pracovali také 2 členové KSČM a jejich činnost byla představiteli obce hodnocena kladně. Jedním z nich je Jan Odvářka, který se zúčastňoval téměř všech jednání. Je členem komise životního prostředí a to velice aktivním. Projevuje zájem i o ostatní oblasti, k nimž se vyjadřuje. Mrzí nás, že nemůžeme úspěšně hodnotit i druhého bývalého našeho člena, který, jako člen zastupitelstva, přestal úkoly plnit v druhé polovině volebního období.

Máme velký zájem, aby i v dalším období volebního programu bylo dosahováno stejně dobrých výsledků a proto jsme pro to, aby v příštím volebním období byl v naší obci zpracován společný volební program, zejména v následujících oblastech:

- konkrétní rozvoj další výstavby obce zejména ve prospěch občanů a zvláště starších lidí,
- rozvoj investičního zaměření,
- rozvoj místní samosprávy,
- zdravotní a sociální péče,
- školství a výchova mládeže, tělovýchova a sport,
- tvorba a ochrana životního prostředí,
- veřejný pořádek a ochrana občanů,

- ochrana spotřebitele,
- zaměstnanost a podpora v nezaměstnanosti,
- právo na bydlení,
- spolupráce s politickými a zájmovými organizacemi.

Naše organizace v souladu s dřívější úspěšnou činností a v souladu s konstruktivní politickou činností a v návaznosti na celostátní program KSČM podporuje zásadně linii ÚV KSČM a to zejména v otázkách sociálních jistot a potřeb občanů, všeobecné cenové a daňové politice, standardních životních jistot občanů, zejména starších, zásadně se vyjadřujeme k problému německé otázky a sudetských Němců a jejich tzv. nároků. Jednoznačné stanovisko máme v otázkách restitucí a to zejména majetku bývalé šlechty i církve. Dále k otázkách školství, zdravotnictví, zemědělství a celkového postavení sociálního občanů a pracujících všech vrstev. Tato zásadní stanoviska a politické názory jasně formulujeme a dáváme k úvaze našim občanům po další období.

Výbor ZO KSČM

Odpovědi HSD—SMS:

1. Příznivci a členové HSD—SMS mají na základě voleb v roce 1990 pět členů obecního zastupitelstva. Jsou to:
  - Buchtel Karel — předseda finanční komise
  - Jan Pešák — člen OZ do 4. 9. 1991 (zemřel)
  - Hanousek František — člen přestupkové komise, konzultant stavební činnosti v obci
  - Kleveta Vilém — starosta
  - ing. Loula Jiří — člen obecní rady
  - MUDr. Žarošský Petr — předseda komise zdravotní a sociální.
2. Činnost obecního zastupitelstva za volební období 1990—1994 by měli zhodnotit především naši občané. Jsme toho názoru, že každý bílovický občan musí přiznat značné úsilí obecního zastupitelstva ve směru zlepšování životního prostředí v naší obci. Samozřejmě i v tomto období některé věci se nepodařilo vyřešit, ať už z důvodu nedostatku finančních prostředků, či jiných. Tím by se mělo zabývat obecní zastupitelstvo v následujícím období.
3. Vzhledem k tomu, že volební zákon pro volby 1994 nepočítá již s hnutím, jak tomu bylo v roce 1990, nebude tedy na kandidátní listině ani hnutí HSD—SNS. Jsme však názoru, že občané, kteří byli na kandidátní listině za toto hnutí v roce 1990, by měli kandidovat do obecního zastupitelstva i v letošním roce.
4. Pokud sestavíme kandidátní listinu budeme navrhopvat ve volebním programu: Dokončení kanalizačního systému, včetně kanalizačního přivaděče od Řícmanic, s navedením na rozšířenou čističku odpadních vod. Následná úprava všech komunikací v obci tak, aby byly bezprašné. Rozšířit maximálně zeleň a květinovou výzdobu v jednotlivých částech obce. Dohodovat inženýrské sítě na Polance včetně příjezdové komunikace (1995—6). Postavit pečovatelský dům pro starší důchodce, aby nemuseli odcházet do podobných zařízení do jiných míst okresu. Zajišťovat rozvoz obědů důchodcům i v případech, že vedení státu zruší na tuto sociální oblast veškeré dotace s částečnou finanční podporou důchodcům s nízkými důchody. Podporovat všemi možnými způsoby mladá manželství včetně vyplacení jednorázových finančních částek při narození dítěte. Připravit řešení středu obce projekčně a zajistit investory, kteří by financovali výstavbu této důležité části obce. Připravit výstavbu lázeňského domu, který by poskytoval služby nejen našim občanům, ale i návštěvníkům z širokého okolí neboť lázeňské procedury a pobyt vůbec v lázních se stává pro řadu občanů nedostupným. Připravit projekčně a investičně, ve spolupráci se soukromými podnikateli, zřízení rekreačního zařízení, včetně koupaliště, v Dolicích. V oblasti školství dobudovat půdní prostory v ZŠ a v MŠ, dokončit vybavení ubytovací části tělocvičny ZŠ. Podporovat fi-

nančně i nadále školský fond zejména ekonomickým výsledkem ze zřízení ubytovací kapacity v ZŠ i MŠ a pronájmu tělocvičny. V oblasti kultury každým rokem v zimních měsících uspořádat nejméně 3 koncerty za účasti brněnských i mimobrněnských umělců.

**Za HSD—SMS
Vilém Kleveta**

Z tělovýchovy a sportu

Pro naši sokolskou jednotu byl nepochybně největší letošní událostí XII. všesokolský slet.

Také z Bílovic se sletu zúčastnila skupina žáků pod vedením náčelnice sestry Milady Jandové, která cvičila na místních vystoupeních, na župním sletě v Brně a nakonec také v Praze.

Všeobecné hodnocení účastníků sletu i sdělovacích prostředků potvrzuje, že dobrovolná účast a úsilí cvičících i jejich cvičitelů je v dnešní době všeobecně pohodlností a nedostatku ideálů něčím neobyčejným a že Sokol prokázal svou životaschopnost a smysl existence v pěstování především ideálů nezištnosti, obětavosti a hrdosti na tělesnou zdatnost ve prospěch národa.

Naše sportovní oddíly v podstatě ukončily první polovinu letošní soutěžní sezony a mohou se pochlubit i některými úspěchy.

Tak družstvo tenisu pod vedením bratra Mosera obhájilo svou příslušnost v meziokresním přeboru, zato však výborně si vedlo družstvo žáků, které vyhrálo svou skupinu. Lze pouze litovat, že řada členů žakovského družstva není z Bílovic.

V atletice byla opět úspěšná Lucie Nedomová, o níž jsme psali v minulém Zpravodaji. Umístila se v chůzi na 10 km na 4. místě na mistrovství republiky a o dalším víkendů v kategorii dorostu na trati 5 km získala stříbrnou medaili. Na základě těchto výkonů byla jmenována do reprezentačního juniorského družstva pro dvě mezistátní utkání v Itálii.

Oddíly turistiky se vzhledem ke změněným ekonomickým podmínkám nepodařilo dostatečně obsadit turistickou základnu. Těžiště činnosti je tedy individuální turistika, zejména cykloturistika, pod vedením bratra Moučky.

Pokusy o získání většího zájmu kulturní veřejnosti

Bliží se konec volebního období, proto kulturní rada v Bílovicích nad Svitavou předkládá svou činnost čtenářům Zpravodaje k hodnocení.

Kulturní rada pracuje od ledna 1992 v tomto složení: Božena Matalová, Jana Ondrušová, Zdeňka Kmuníčková, MUDr. Stanislava Tomášová, Vladimír Hencl, Miloš Kudera, Vladimír Ruta, Bronislav Tomáš, předsedkyně Olga Uhrová. Připravovali jsme různé akce ve snaze pro každého vybrat alespoň někdy něco přitažlivého. V nejednom z minulých Zpravodajů jsme Vás vyzývali ke spolupráci, vybízeli jsme k podnětům pro obsah Zpravodaje, nabízeli jsme zveřejnění příspěvků týkajících se Bílovic. Rádi bychom přijali návrhy co nového by mohlo ve Zpravodaji být. Bohužel žádné odezvy jsme se nedočkali. Čím to asi je? Je Bílovický zpravodaj tak dokonalý, že k němu není co říci, nebo jsou čtenáři bez zájmu něco vylepšovat, něco víc se dovédět nebo se na účet místních událostí pobavit?

Kulturní akce, které jsme uspořádali, byly financovány z rozpočtu obce, neboť ani účast, ani cena vstupenek nebyla nikdy taková, aby z tohoto příjmu byly náklady uhrazeny.

Očekávali jsme, že pravidelným pořádáním kulturních akcí selepší jejich návštěvnost, bohužel tento předpoklad se nesplnil. Následující údaje budou jistě pro čtenáře zajímavé, možná i překvapující.

Za uvedené období, tedy dva a půl roku činnosti, jsme uspořádali následující akce:

BESEDY:

- O cestě k Himalájím s promítáním diapozitivů — Zd. Sotolář — 35 účastníků
- O léčivých rostlinách v zahrádkách — doc. Šikula — 30 účastníků
- O historii Bílovic — B. Nejezchleb — 40 účastníků
- O historii Bílovic — pokračování — B. Nejezchleb — 20 účastníků
- O tradici kulturní rubriky Lidových novin (prostřednictvím R. Těsnohlídka se váže k Bílovicím) — ke 100. výročí vydávání LN — Dr. Hájek — 15 účastníků
- O atomové energii — J. Beránek z hnutí Duha + ing. Zd. Tomáš, odborník na energetiku — 20 účastníků
- Bílovice před 20 až 100 lety s promítáním diapozitivů — B. Zlámal — 100 účastníků.

VÝSTAVY:

Amatérská díla (v místní knihovně) včetně prodeje — část zisku věnována místní knihovně.
Výstava k 75. výročí vzniku Československa. Na uspořádání této akce se podílela řada dalších ochotných občanů, nejen členové kulturní rady, a iniciátorem byl starosta pan Vilém Kleveta].

KULTURNÍ AKCE USPOŘÁDANÉ K VÝROČÍM:

- 400. výročí narození J. A. Komenského — vystoupení studentů JAMU — 50 účastníků
- Výročí upálení M. Jana Husa — každoročně uctění jeho památky s účastí a projevem duchovních Církve československé husitské a zapálení hranice na Hradisku — 60—80 účastníků
- 75. výročí vzniku Československa — koncert Českých komorních sólistů — 80 účastníků + již zmíněná výstava, trvající 3 dny, kterou shlédlo asi 300 lidí.

AKCE PRO DĚTI:

Vodňanského písničky pro kluky a holčičky
O pejscích jménem Raf a Nař
Obě představení se dětem líbila. Prvního se zúčastnily všechny třídy základní školy, druhého děti ZŠ prvního stupně a děti z mateřské školy. Od pedagogického dozoru jsme také slyšeli chválu.

KONCERTY:

Ve spolupráci s panem farářem MUDr. Princem pořádáme pravidelně 2× ročně koncerty v místním kostele s varhanním doprovodem. Na těchto koncertech se představili: Marie Karasová — varhany + Petr Karas — trubka, Jarmila Klugarová — varhany + Anna Baarová — zpěv, pěvecký sbor studentů gymnázia z Brna, Křenové ul. — sbormistryně Ivana Smolíková + Jan Král — varhany. Těchto koncertů se zúčastňuje 80—100 návštěvníků.

Brněnský folkový zpěvák Slávek Janoušek — 40 účastníků
Brněnské Kynclovo kvarteto — 11 účastníků + 3 pořadatelé

DALŠÍ KULTURNÍ PROGRAMY:

Varietní program s vystoupením lidového vypravěče Zd. Galušky — 50 účastníků
Zábavný pořad s Liborem Pantůčkem, ve kterém vystoupil jako host Bob Frídl — 50 účastníků
„Všechny role Luďka Munzara“ — 105 účastníků.

Členové kulturní rady se podíleli na uspořádání velké akce — odhalení pamětní desky kpt. Metoději Šebelovi, letci 311. perutě DSC RAF a letos se podíleli na zajištění Svátku matek.

K výčtu uspořádaných akcí ještě informaci, že kulturní rada se postarala o opravu nápisu na nádražní budově „Kraj lišky Bystroušky“, usilovala o provedení opravy pomníku S. K. Neumanna (neprovedeno vzhledem k vysokému předběžnému rozpočtu nákladů na tuto opravu), zavedla inzertní vývěskovou službu a zajišťuje shromáždování příspěvků do Bílovického zpravodaje tak, aby mohl být vydáván 4X do roka. Autorem kreseb na pozvánkách a ve Zpravodajích je Jana Ondrušová.

Koncert Českých komorních sólistů byl hrazen sponzorem částkou 8 800 korun. Výtěžek z dobrovolného vstupného na koncertu pěveckého sboru studentů gymnázia z Brna ve výši 1 000 Kč byl věnován tomuto sboru jako příspěvek na činnost.

Další zajímavou informací je jistě sumární vyjádření výdajů na kulturu. Např. v r. 1993 byl z kulturních akcí příjem 3 721,80 Kč, výdej 28 066,90 Kč. V prvním pololetí roku 1994 příjem 915 Kč, výdej 10 420,20 Kč.

Každá akce znamená několik hodin z volného času těch, kteří akci zajišťují, a to bez nároku na finanční odměnu. Přesto veškeré akce jsme připravovali rádi. Budeme však muset omezit pořádání akcí s vyšší finanční náročností, neboť částky, kterými se doplácí z obecního rozpočtu nejsou většinou úměrně zájmu občanů a námaze při jejich přípravě.

Vážení čtenáři Zpravodaje, budete-li chtít, pokuste se objektivně hodnotit naši činnost. Rádi přijmeme Vaše názory, návrhy, kritiku atd., ale i Vaši pomoc.

Za kulturní radu: Olga Uhrová

Společenská kronika

V Bílovecích nad Svitavou se v roce 1993 narodily tyto děti:

- 29. 11. 1993 Antoš Tomáš — Kollárova 298
- 28. 12. 1993 Sláček Ondřej — Polanka 588
- 30. 12. 1993 Vidláková Šárka — Jiráskova 623

V letošním roce 1994 se narodily tyto děti:

- 10. 2. 1994 Písařík David — Trávníky 301
- 23. 2. 1994 Lustigová Monika — Fügnerovo nábřeží 373
- 23. 2. 1994 Lustigová Kateřina — Fügnerovo nábřeží 373
- 22. 3. 1994 Auda Ondřej — Strážní domek 353
- 2. 4. 1994 Kliskyová Daniela — Havlíčkova 558
- 12. 4. 1994 Polák Václav — S. K. Neumanna 634
- 14. 4. 1994 Kvapilová Monika — Jiráskova 560
- 18. 4. 1994 Koplová Michaela — Taranzova 442
- 28. 4. 1994 Krejčíř Jakub — Taranzova 383

Přejeme jim hodně zdraví, štěstí a životních úspěchů. Jejich rodičům mnoho radosti a spokojenosti ze svých dětí.

V první polovině roku 1994 oslavili svá jubilea tyto naši spoluobčané:

13. března měla **96 let** paní Doupovcová Josefa, která je u své dcery na Polance.

93 let se dožily tyto naše spoluobčanky:

- 22. 1. 1994 paní Drascherová Marie — Havlíčkova 499
- 19. 4. 1994 paní Pospíšilová Anastázie — Obránská 593
- 16. 5. 1994 paní Orvošová Judita — Polanka 627

91 let

9. 2. 1994 paní Štěrβάčková Štěpánka — Kollárova
 10. 2. 1994 paní Prachařová Růžena — Taranzova 435
 17. 4. 1994 pan Procházka František — Dobrovského návrší
 20. 6. 1994 paní Trnková Aloisie — Fügnerovo nábřeží

90 let

28. 3. 1994 pan Taranza Jaroslav — Husova 491

88 let

7. 1. 1994 pan Felix Karel — Husova 108
 7. 2. 1994 paní Taranzová Helena — Husova 491
 28. 3. 1994 pan Doležal Stanislav — Havlíčkova 245
 13. 4. 1994 paní Uhrová Julie — Husova 117

87 let

20. 2. 1994 paní Dohnalová Anna — Fügnerovo nábřeží
 25. 5. 1994 paní Menšíková Magdalena — Teperova 505
 19. 6. 1994 paní Moserová Anna — Dobrovského návrší
 26. 6. 1994 paní Koukalová Františka — Jiráskova

86 let

28. 1. 1994 paní Krautmanová Marie — Dobrovského návrší 263
 21. 2. 1994 pan Opletal Josef — Havlíčkova 272
 1. 3. 1994 paní Svobodová Božena — Husova 445
 5. 3. 1994 paní Pinková Božena — Polanka 565
 21. 5. 1994 pan Trnka Miloslav — Jiráskova 511

85 let

23. 1. 1994 paní Zubalíková Jarmila — Jiráskova 248
 24. 1. 1994 paní Špatná Marie — Husova 327
 2. 2. 1994 pan Kartous František — Kratinova 320
 9. 2. 1994 paní Holá Karla — Hradisko 549
 16. 3. 1994 pan Schütz Miloš — Kozlíkova 561
 28. 3. 1994 paní Vašíčková Anděla — Husova 274
 24. 4. 1994 paní Grycová Aloisie — Husova 190
 25. 4. 1994 pan Fiala Antonín — Tyršova 291
 4. 5. 1994 paní Olejníčková Vlasta — Husova 242
 7. 5. 1994 paní Nečasová Filoména — Dobrovského návrší

84 let

22. 1. 1994 pan Stejskal Štěpán — Hradisko 564
 22. 2. 1994 paní Mašková Marie — Jezírko 97
 28. 2. 1994 paní Havlíčková Růžena — Kozlíkova
 5. 4. 1994 paní Lejhancová Markéta — Fügnerovo nábřeží 260
 21. 4. 1994 pan Pochop František — Žižkova 63
 8. 5. 1994 pan Lustig Bedřich — Havlíčkova 280
 24. 5. 1994 pan Škárka František — Komenského 556

83 let

29. 1. 1994 paní Nováková Marie — Sv. Čecha 58
 1. 4. 1994 paní Krchňáčková Justina — Teperova 638

25. 4. 1994 paní Felixová Milada — Husova 108
 7. 6. 1994 paní Lustigová Božena — Havlíčkova 280

82 let

14. 1. 1994 paní Kozlová Helena — Taranzova 383
 25. 1. 1994 paní Wawraczová Alžběta — Polanka 517
 12. 2. 1994 pan Kučera Ludvík — Havlíčkova 105
 17. 3. 1994 paní Šenková Marie — Dobrovského návrší 487
 19. 4. 1994 paní Havlásková Julie — Husova
 28. 4. 1994 pan Šenk Pavel — Dobrovského návrší
 29. 4. 1994 paní Sochorová Anna — Poděbradova 39
 8. 5. 1994 paní Hružová Otylie — S. K. Neumanna 604
 15. 5. 1994 paní Stloukalová Gabriela — Obřanská 497
 22. 6. 1994 pan Peňáz Vladislav — Teperova 544

81 let

2. 2. 1994 paní Dítětová Jarmila — Dobrovského návrší 324
 8. 2. 1994 pan Matějka Ludvík — Havlíčkova 33
 9. 2. 1994 paní Doležalová Marie — Komenského 159
 24. 2. 1994 pan Slaný Břetislav — Husova 241
 24. 2. 1994 pan Vašíček Rudolf — Obřanská 543
 27. 2. 1994 paní Cívková Szeréna — Havlíčkova 500
 5. 3. 1994 pan Ševčík Ladislav — Komenského 210
 31. 3. 1994 paní Večerková Věra — Taranzova 469
 12. 4. 1994 pan Morávek František — Kratinova 340
 21. 4. 1994 paní Rothová Žofie — Husova 225
 26. 6. 1994 paní Sedlecká Pavla — Sv. Čecha 287

80 let

25. 2. 1994 paní Krejčí Libuše — Komenského
 27. 1. 1994 pan Němec Karel — Havlíčkova
 11. 2. 1994 pan Kučera Bohuslav — Havlíčkova
 14. 3. 1994 pan Trnka Josef — Tyršova
 25. 3. 1994 paní Skotáková Marie — Obřanská
 6. 4. 1994 pan Sláma Josef — Husova

Všem těmto našim jubilantům blahopřejeme a přejeme ještě mnoho let ve zdraví a spokojenosti v rodinném kruhu.

V prvním pololetí letošního roku oslavili „Stříbrnou svatbu“:

29. 3. 1994 manželé pan Miroslav a paní Božena Šerákovi — Obřanská ul.
 Přejeme jim zdraví a ještě mnoho společných let ve zdraví a spokojenosti.

A nyní tu smutnější zprávu:

Za rok 1993 zemřelo v Bílovicích nad Svitavou 26 občanů, 15 mužů — 11 žen.

V roce 1993 zemřeli tito spoluobčané:

25. 11. 1993	pan Batla Josef — U cihelny	72 let
21. 12. 1993	pan Fívek Vlastimil — Polanka	32 let

V letošním roce 1994 zemřeli tito naši spoluobčané:

4. 1. 1994	paní Srovátková Emilie — Kozlíkova	92 let
1. 1994	paní Smejkalová Aloisie — Teperova	86 let
19. 2. 1994	pan Studený Alois — Hradisko	75 let
27. 2. 1994	paní Plisková Marie — Anenské údolí	36 let
9. 3. 1994	pan Svitavský František — Komenského	nedožitých 70 let
19. 3. 1994	pan Brzoň Jaromír — Jiráskova	67 let
3. 4. 1994	pan Pink Adam — Komenského	75 let
3. 4. 1994	paní Tesařová Alice — Kollárova	nedožitých 75 let
8. 4. 1994	pan Řihák Alois — Jiráskova	80 let
14. 4. 1994	paní Hlubinková Ludmila — Komenského	nedožitých 91 let
17. 4. 1994	pan Slaný Richard — Husova	nedožitých 84 let
20. 4. 1994	paní Jarošová Zdenka — Tábořského návrší	nedožitých 80 let
2. 5. 1994	pan Vašíček Rudolf — Obřanská	81 let
14. 5. 1994	pan Slaný Břetislav — Husova	81 let
7. 5. 1994	pan Mrkos Zdeněk — Fügnerovo nábřeží	69 let
24. 5. 1994	paní Moserová Kristýna — Husova	nedožitých 81 let
1. 6. 1994	paní Kocmanová Zuzana — Husova	70 let

Všem těmto zemřelým spoluobčanům věnujme, prosím, tichou vzpomínku.

Zdena Dvořáková
Sbor pro občanské záležitosti

● **POZOR, SOUTĚŽ!** ● **POZOR, SOUTĚŽ!** ● **POZOR, SOUTĚŽ!** ●

VYHLAŠUJEME SOUTĚŽ PRO FOTOGRAFY AMATÉRY

S FOTOAPARÁTEM ZA POEZIÍ BÍLOVIC

Podmínky soutěže:

Soutěže se mohou zúčastnit zájemci všech věkových kategorií. Fotografie mohou být barevné i černobílé.

Musí být vyfotografovány pouze v období roku 1994.

maximální velikost fotografií 18×24 cm

minimální velikost fotografií 13×18 cm.

Z vašich fotografií uspořádáme výstavu a 3 nejlepší tvůrci obdrží hodnotné ceny. Vítězných fotografií může být použito i na nové pohlednice Bílovic.

Těšíme se na vaše náměty a přejeme vám hodně kouzelných pohledů na naše Bílovice.

Fotografie do soutěže podejte do konce měsíce září 1994 do místní knihovny, označené jménem a adresou.

O výstavě budeme včas informovat.

Odjezdy autobusů a vlaků

(podle úředních jízdních řádů - bez záruky)

Bílovice nad Svitavou — Brno

Odjezdy autobusů — náves

4.30 XE	6.53 Xp	12.11 D	16.49 X
5.00 X	7.05 a	13.05	17.21 ark
5.00 a	7.20 Xp	14.02 Sk	17.34 X
5.28 X	7.42 X	14.08 Xp	18.41 rk
5.34 Xp	8.04 X	14.38 X	19.18 XD
5.34 Sk	9.18 Xp	15.53 X	19.18 SNf
5.40 X	9.18 a	16.19 Xp	21.18 rk
6.31 XD	10.20 X	16.19 ark	

Brno — Bílovice nad Svitavou

Odjezdy autobusů — Zvonařka

	5.00 Xp	8.30	14.50 Xp	19.15 rk
od Grandu	5.25 XD	10.00	15.10 X	21.00 XD
	6.20X	11.45 XD	15.25 Xp	21.00 SNf
	6.20 Sk	13.00	16.25 X	22.30 rk
	6.40 X	14.15 XD	17.00 Xp	
od Grandu	7.00 Xp	Vranovská 14.25	17.30 rk	
	7.00 a	Mosilana 14.35 Sk	18.10 ark	
	7.35 X	14.40	18.20 X	

Vysvětlivky k autobusové dopravě:

X jezdí v pracovních dnech

S jezdí v sobotu, pokud není státem uznaný svátek

+ jezdí v neděli a ve státem uznaný svátek

N jezdí v + před X

b jezdí v X a S

g jezdí denně kromě S

a jezdí v S a +

P jezdí v X po N

V jezdí v X před S nebo před +

c jezdí jen ve dnech školního vyučování

r nejede 24. 12.

d jezdí v X kromě V

y jezdí v X kromě P

D nejede v X v době dovolených od 4. 7. do 12. 8. a od 27. 12. do 30. 12.

E nejede od 4. 7. do 8. 7. a od 27. 12. do 30. 12.

f nejede 6. 7. a 31. 12.

k nejede 31. 12.

P jede v X od 30. 5. do 30. 6. a od 1. 9. do 25. 10. a od 31. 10. do 22. 12.

a od 3. 1. do 2. 2. a od 6. 2. do 17. 2. a od 27. 2. do 12. 4. a od 18. 4. do

26. 5. — škol. rok okresů Brno-město a Brno-venkov

Na lince neplatí zlevněné jízdenky mimo zlevněných jízdenek ČSAD Brno-město, a. s. a žák. jízdenek. Zlevněné jízdenky neplatí pro jízdy v obvodu MD Brno.